Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA,
predstavljeni 2. junija 2022 [1]

Zadeva C-66/21

O. T. E.
proti
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska))

„Predhodno odločanje – Politika priseljevanja – Preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi – Direktiva 2004/81/ES – Dovoljenje za prebivanje, izdano državljanom tretjih držav, ki so žrtve trgovine z ljudmi – Člen 6 – Rok za premislek – *Dies a quo* in *dies ad quem* – Prepoved izvršitve ukrepov za odstranitev med tem rokom – Pojem ‚odredba o izgonu [odstranitvi]‘ – Nacionalna ureditev, v skladu s katero je žrtev mogoče predati v državo članico, odgovorno za obravnavanje njene prošnje za mednarodno zaščito v skladu z Uredbo (EU) št. 604/2013 – Dopustnost“

I. Uvod

1. Ali lahko država članica med rokom za premislek, ki ga dodeli osebi, ki je žrtev trgovine z ljudmi, na podlagi člena 6 Direktive 2004/81/ES, [2] to osebo preda državi članici, ki jo na podlagi meril iz Uredbe (EU) št. 604/2013 [3] šteje za odgovorno za obravnavanje njene prošnje za mednarodno zaščito? Kaj sta poleg tega *dies a quo* in *dies ad quem* tega roka?

2. To sta v bistvu vprašanji, ki ju je rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska) postavilo v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe.

3. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe je priložnost, da se Sodišče prvič izreče o uskladitvi postopka iz Direktive 2004/81 o izdaji dovoljenja za začasno prebivanje državljanu tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, in postopka predaje tega državljana v državo članico, odgovorno za

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

[2] Direktiva Sveta z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 69, in popravek v UL 2013, L 82, str. 63).

[3] Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva (UL 2013, L 180, str. 31).

obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito, ki je urejen z Uredbo št. 604/2013.[4] Čeprav Direktiva 2004/81 državi članici nalaga, da žrtvi trgovine z ljudmi odobri rok za premislek, po izteku katerega lahko pridobi to dovoljenje za prebivanje v zameno za sodelovanje, Uredba št. 604/2013 določa, da mora država članica tega državljana čim prej predati v državo članico, na katero je zahteva naslovljena, za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito.

4. Najprej bom navedel razloge, iz katerih menim, da pojem „odredba o […] izgonu [odstranitvi]“ iz člena 6(2) Direktive 2004/81 zajema ukrepe, s katerimi mora državljan tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, zaradi izvršitve odločbe o predaji, sprejete na podlagi Uredbe št. 604/2013, zapustiti ozemlje države članice, v kateri je. Zato bom pojasnil, da ta člen s tem, da tej državi članici prepoveduje izvršitev ukrepa za odstranitev med rokom za premislek, nasprotuje temu, da navedena država članica tega državljana v skladu z odločbo, sprejeto na podlagi Uredbe št. 604/2013, v tem obdobju preda državi članici, ki je odgovorna za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito.

5. Po drugi strani bom pojasnil, da pristojni nacionalni organi ohranijo možnost, da v navedenem obdobju sprejmejo odločbo o predaji ali pripravljalne ukrepe za njeno izvršitev, če ti ukrepi ne odvzamejo polnega učinka roku za premislek.

6. V drugi fazi teh sklepnih predlogov bom podrobneje opredelil pravila za izračun roka za premislek ter zlasti *dies a quo* in *dies ad quem* tega roka.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Direktiva 2004/81

7. Člen 1 Direktive 2004/81 določa:

„Namen te direktive je opredeliti pogoje za izdajo dovoljenj za prebivanje z omejenim rokom veljavnosti, povezanim s trajanjem ustreznih nacionalnih postopkov, državljanom tretjih držav, ki sodelujejo v boju proti nedovoljeni trgovini z ljudmi ali proti dejanjem omogočanja nezakonitega priseljevanja.“

8. Člen 3(1) te direktive določa:

„1. Države članice uporabljajo to direktivo za državljane tretjih držav, ki so ali so bili žrtve kršitev, povezanih z nedovoljeno trgovino z ljudmi, tudi če so na ozemlje držav članic vstopili nelegalno.“

9. Člen 5, prvi odstavek, navedene direktive določa:

„Kadar pristojni organi držav članic menijo, da lahko državljan tretje države spada v obseg te direktive, zadevno osebo obvestijo o možnostih, ki jih ta direktiva ponuja.“

[4] Direktiva 2004/81 se lahko uporablja tudi za položaj državljanov tretjih držav, ki so bili v skladu s členom 3(2) te direktive predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja.

10. Člen 6 iste direktive, naslovljen „Rok za premislek“, določa:

„1. Države članice zadevnim državljanom tretjih držav zagotovijo rok za premislek, med katerim lahko okrevajo in se rešijo vpliva storilcev kršitev, tako da se lahko utemeljeno odločijo, ali bodo sodelovali s pristojnimi organi.

Trajanje in začetek roka iz prvega pododstavka se določita skladno z nacionalno zakonodajo.

2. Med rokom za premislek in med čakanjem na sklep pristojnih organov imajo zadevni državljani tretjih držav dostop do oskrbe iz člena 7, odredbe o njihovem izgonu [odstranitvi] pa ni mogoče izvršiti.

3. Rok za premislek ne ustvarja pravice do bivanja po tej direktivi.

4. Država članica lahko kadarkoli prekine rok za premislek, če pristojni organi ugotovijo, da je zadevna oseba dejavno, prostovoljno in na lastno pobudo obnovila stik s storilci kršitev iz člena 2(b) in (c), ali iz razlogov, povezanih z javnim redom in varovanjem nacionalne varnosti.“

11. Člen 7 Direktive 2004/81, naslovljen „Oskrba, zagotovljena pred izdajo dovoljenja za prebivanje“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se zadevnim državljanom tretjih držav brez ustreznih sredstev nudi življenjski standard, ki jim lahko zagotovi preživljanje in dostop do nujne zdravniške oskrbe. Skrbijo za posebne potrebe najbolj ranljivih, pri čemer po potrebi in če je tako predpisano z nacionalno zakonodajo, vključijo psihološko pomoč.

2. Države članice ob uporabi te direktive ustrezno upoštevajo potrebo po varnosti in zaščiti zadevnih državljanov tretjih držav, skladno z nacionalno zakonodajo.

[…]“

12. Člen 8 te direktive določa:

„1. Po poteku roka za premislek ali pred tem, če pristojni organi menijo, da je zadevni državljan tretje države že izpolnil merilo iz pododstavka (b), lahko države članice presodijo:

(a) možnost, ki jo podaljšanje bivanja na njihovem območju pomeni za preiskovanje ali sodni postopek; in

(b) ali je državljan pokazal jasen namen sodelovanja; in

(c) ali je prekinil vse stike z osumljenci za dejanja, ki lahko spadajo med kršitve iz člena 2(b) in (c).

2. Za izdajo dovoljenja za prebivanje in brez poseganja v razloge, povezane z javnim redom in varovanjem nacionalne varnosti, se zahteva izpolnitev pogojev iz odstavka 1.

[…]“

2. Druge določbe prava Unije

13. V teh sklepnih predlogih se bom skliceval na člene 21, 29, 31 in 32 Uredbe št. 604/2013.

14. Skliceval se bom tudi na Direktivo 2011/36/EU[5], ki opredeljuje kaznivo dejanje trgovine z ljudmi ter ukrepe pomoči in zaščite, ki se odobrijo žrtvam trgovine z ljudmi, ter na Direktivo 2012/29/EU[6].

B. Nizozemsko pravo

15. Člen 8, *ab initio* in točka (k), Vreemdelingenwet 2000 (zakon o tujcih iz leta 2000)[7] z dne 23. novembra 2000 določa:

„Tujec ima pravico do zakonitega prebivanja na Nizozemskem le:

[…]

(k) v obdobju, v katerem mu je minister dal možnost, da vloži pritožbo zaradi kršitve člena 273f[8] Wetboek van Strafrecht [kazenski zakonik[9]];".

16. V skladu s členom 11(1) in (2) zakona o tujcih so državljani tretjih držav v roku za premislek upravičeni do ukrepov pomoči iz člena 7 Direktive 2004/81.

17. Člen 30(1) zakona o tujcih določa, da se prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje za določen čas ne obravnava, če se na podlagi Uredbe št. 604/2013 ugotovi, da je za obravnavanje prošnje odgovorna druga država članica.

18. Pravila za dodelitev roka za premislek so določena v Vreemdelingencirculaire 2000 (okrožnica o tujcih iz leta 2000)[10], zlasti v oddelku B8/3.1 te okrožnice, ki določa:

„[Koninklijke Marechaussee (kraljeva žandarmerija, Nizozemska)] ima enaka pooblastila kot vodja nacionalne policije, če obstajajo znaki, da je oseba žrtev trgovine z ljudmi.

[…]

L'Immigratie- en Naturalisatiedienst [služba za priseljevanje in naturalizacijo, Nizozemska[11]] na področju pravice do prebivanja razlikuje med tremi položaji glede pravice do začasnega prebivanja žrtev in prič ter oseb, ki so razkrile informacije o trgovini z ljudmi:

1. rok za premislek za žrtve trgovine z ljudmi;

5 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL 2011, L 101, str. 1).

6 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL 2012, L 315, str. 57, in popravek v UL 2015, L 287, str. 87).

7 Stb. 2000, št. 495, v nadaljevanju: zakon o tujcih.

8 V zvezi s trgovino z ljudmi.

9 V nadaljevanju: kazenski zakonik.

10 V nadaljevanju: okrožnica o tujcih.

11 V nadaljevanju: IND.

2. dovoljenje za prebivanje za žrtve trgovine z ljudmi; in

3. dovoljenje za prebivanje za priče in osebe, ki so razkrile informacije o trgovini z ljudmi.

Ad 1. Rok za premislek

V skladu s členom 8[, *ab initio* in] točka (k), [zakona o tujcih] se domnevnim žrtvam trgovine z ljudmi odobri rok za premislek največ treh mesecev, v katerem se morajo odločiti, ali želijo vložiti prijavo o trgovini z ljudmi ali kako drugače sodelovati z informacijami o kaznivem dejanju, v preiskavi osebe, osumljene trgovine z ljudmi, ali na sojenju tej osebi ali se temu odpovejo.

Policija ali poveljnik žandarmerije ob vsakršnem znaku, da gre za trgovino z ljudmi, in/ali na posredovanje Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (inšpektorat za socialne zadeve in zaposlovanje, Nizozemska) domnevni žrtvi čim prej ponudi rok za premislek […].

V roku za premislek IND začasno ustavi odhod domnevne žrtve trgovine z ljudmi z Nizozemskega.

Rok za premislek se odobri samo enkrat in ga ni mogoče podaljšati.

Rok za premislek je namenjen samo tujcem, ki nezakonito prebivajo na Nizozemskem in ki:

– so ali so bili dejavni v položaju, ki je kazniv po členu 273f kazenskega zakonika;

– na Nizozemskem še niso bili dejavni v položaju, ki je kazniv po členu 273f kazenskega zakonika, vendar so morda dejansko žrtve trgovine z ljudmi; ali

– niso imeli dostopa do Nizozemske, vendar so morda dejansko žrtve trgovine z ljudmi, pri čemer se razume, da žandarmerija po potrebi v posvetovanju z državnim tožilstvom ponudi rok za premislek ob vsakršnem znaku trgovine z ljudmi.

[…]

Med rokom za premislek se mora domnevna žrtev enkrat na mesec zglasiti pri regionalni policiji ali žandarmeriji, ki ji je bila upravno dodeljena.

Rok za premislek se konča, ko:

– policija ali žandarmerija ugotovi, da je v roku za premislek domnevna žrtev odšla ‚neznano kam‘;

– domnevna žrtev v roku za premislek navede, da se odpoveduje vložitvi prijave ali drugačnemu sodelovanju z informacijami o kaznivem dejanju ali v kazenski preiskavi osebe, osumljene trgovine z ljudmi, ali sojenju tej osebi;

– je domnevna žrtev vložila prijavo o trgovini z ljudmi in podpisala zapisnik ali sodelovala z informacijami o kaznivem dejanju ali v preiskavi osebe, osumljene trgovine z ljudmi, ali sojenju tej osebi; ali

– domnevna žrtev vloži prošnjo za dovoljenje za prebivanje (na drugi podlagi, ki ni navedena v tem odstavku).

Ko se rok za premislek konča, IND odpravi začasno ustavitev odhoda.“

III. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

19. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, državljan Nigerije, je 26. aprila 2019 na Nizozemskem vložila prošnjo za mednarodno zaščito, potem ko je v Italiji vložila tri prošnje za mednarodno zaščito in dodatno v Belgiji.

20. Nizozemska je 3. junija 2019 od Italije zahtevala ponovni sprejem državljana na podlagi člena 18(1)(d) Uredbe št. 604/2013, Italija pa je 13. junija 2019 tej zahtevi ugodila.

21. Predhodno zaslišanje je potekalo 26. aprila 2019 in zadevna oseba je v dopisu z dne 30. julija 2019 navedla, da želi vložiti prijavo pri policijskih organih, ker naj bi bila žrtev trgovine z ljudmi v Italiji, in da je enega od storilcev prepoznala v nizozemskem sprejemnem centru. V zvezi s tem jo je zaslišala policija za tujce. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (državni sekretar za varnost in pravosodje, Nizozemska) je z odločbo z dne 12. avgusta 2019 zavrnil prošnjo prosilca za mednarodno zaščito, ker naj bi bila za njegovo preučitev odgovorna Italija, in odredil njegovo predajo v Italijo.

22. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je 3. oktobra 2019 pri nizozemskih organih vložila prijavo, v kateri je navedla, da je bila žrtev trgovine z ljudmi.

23. Po preučitvi je nizozemsko državno tožilstvo ugotovilo, da na Nizozemskem ni dokazov za utemeljitev prijave prosilca in da zato njegovo sodelovanje v predkazenskem postopku na Nizozemskem ni bilo potrebno. Zato je bila njegova prijava zaključena brez nadaljnjih ukrepov.

24. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je zoper odločbo z dne 12. avgusta 2019 vložila tožbo pri predložitvenem sodišču. Med drugim trdi, da je ta odločba nezakonita, ker bi ji moral biti v skladu s členom 6 Direktive 2004/81 odobren rok za premislek.

25. Po mnenju predložitvenega sodišča se postavljata vprašanji, ali bi bilo treba tožeči stranki kadar koli po 30. juliju 2019 odobriti rok za premislek iz člena 6 te direktive, in če je tako, ali je bilo državnemu sekretarju za varnost in pravosodje, čeprav ta rok za premislek ni bil določen, dovoljeno, da sprejme ukrepe za pripravo na odstranitev tožeče stranke z nizozemskega ozemlja, in ali – kot nadaljevanje tega vprašanja – odločba z dne 12. avgusta 2019 pomeni ukrep za odstranitev. Poleg tega se to sodišče sprašuje o posledicah, ki jih je treba izpeljati iz dejstva, da nacionalno pravo, razen elementov, navedenih v okrožnici o tujcih, ne določa trajanja ali začetka teka navedenega roka za premislek in da zato člen 6(1) te direktive ni bil prenesen v nizozemsko pravo.

26. V teh okoliščinah je rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1.(a) Ali je treba, ker Nizozemska v nacionalnem pravu ni določila začetka teka roka za premislek, zagotovljenega s členom 6(1) Direktive 2004/81/ES, to določbo razlagati tako, da začne rok za premislek teči po samem zakonu, ko državljan tretje države obvesti (uradno obvesti) nizozemske organe o trgovini z ljudmi?

1.(b) Ali je treba, ker Nizozemska v nacionalnem pravu ni določila trajanja roka za premislek, zagotovljenega s členom 6(1) Direktive 2004/81/ES, to določbo razlagati tako, da se rok za premislek po samem zakonu izteče, potem ko je bila podana prijava o trgovini z ljudmi ali ko zadevni državljan tretje države navede, da se odpoveduje vložitvi prijave?

2. Ali je treba kot ukrepe za odstranitev v smislu člena 6(2) Direktive 2004/81/ES razumeti tudi ukrepe za odstranitev državljana tretje države z ozemlja države članice na ozemlje druge države članice?

3.(a) Ali člen 6(2) Direktive 2004/81/ES nasprotuje temu, da se izda odločba o predaji med tekom roka za premislek, zagotovljenega z odstavkom 1 tega člena?

3.(b) Ali člen 6(2) Direktive 2004/81/ES nasprotuje temu, da se med tekom roka za premislek, zagotovljenega z odstavkom 1 tega člena, izvrši že izdana odločba o predaji ali da se pripravi njena izvršitev?“

27. Pisna stališča so predložile češka, nemška in nizozemska vlada ter Evropska komisija.

28. Poleg tega so bile stranke pozvane, naj pisno odgovorijo na vprašanja, ki jih je postavilo Sodišče, ter naj se zlasti opredelijo o obsegu in pomenu, v katerem je treba za odgovor na vprašanja za predhodno odločanje upoštevati določbe o preprečevanju trgovine z ljudmi in zaščiti njenih žrtev iz Direktive 2011/36 ter pravila o pravicah žrtev kaznivih dejanj iz Direktive 2012/29.

IV. Analiza

A. Uvodne ugotovitve

29. Pred preučitvijo teh vprašanj bi rad navedel dve pripombi.

30. Prva se nanaša na vrstni red, v katerem predlagam obravnavo teh vprašanj.

31. Analizo bom namreč začel s preučitvijo načelnega vprašanja, postavljenega z drugim vprašanjem za predhodno odločanje, to je z razlago pojma „odredba o izgonu [odstranitvi]“, ki ga je zakonodajalec Unije uporabil v členu 6(2) Direktive 2004/81. Predložitveno sodišče se namreč sprašuje, ali ta pojem zajema ukrep, s katerim država članica na podlagi Uredbe št. 604/2013 državljana tretje države preda v drugo državo članico.

32. Zaradi doslednosti bom nato preučil tretje vprašanje za predhodno odločanje, ki se nanaša na to, ali lahko država članica med tekom roka za premislek, določenega v členu 6(1) Direktive 2004/81, začne postopek predaje zoper državljana tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi.

Predložitveno sodišče se zlasti sprašuje, ali je po eni strani mogoče sprejeti odločbo o predaji (točka (a)) in ali je po drugi strani mogoče tako odločbo o predaji, sprejeto pred začetkom roka za premislek, izvršiti ali pripraviti njeno izvršitev (točka (b)).

33. Nazadnje bom analizo zaključil s preučitvijo prvega vprašanja za predhodno odločanje, ki se nanaša na izračun obdobja, v katerem teče rok za premislek. Ker ni nacionalnega ukrepa za prenos, predložitveno sodišče Sodišču predlaga, naj določi *dies a quo* in *dies ad quem*, ki se uporabljata za to obdobje.

34. Druga pripomba se nanaša na pravila, na podlagi katerih bom preučil drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje v zvezi z obsegom prepovedi izvršitve ukrepa za odstranitev med rokom za premislek.

35. Nemška in nizozemska vlada sta v svojih stališčih namreč predlagali, naj se na ti vprašanji odgovori z analizo pojmov, sistematike in namena Uredbe št. 604/2013. Ta pristop odraža močno nagnjenje teh strank in Komisije k dajanju prednosti učinkovitosti postopkov prenosa iz te uredbe. Čeprav gre za zanimiv pristop, menim, da je treba obseg prepovedi iz člena 6(2) Direktive 2004/81 preučiti predvsem glede na besedilo te določbe, njeno sistematiko in namen v okviru mehanizma boja proti trgovini z ljudmi, v katerega se ta direktiva umešča.

36. Čeprav namreč Direktiva 2004/81 in Uredba št. 604/2013 prispevata k oblikovanju območja svobode, varnosti in pravice, spadata v lastno in ločeno ureditev ter imata različne cilje.

37. Direktiva 2004/81 je instrument za boj proti trgovini z ljudmi, ki se uporablja ne glede na status žrtve. Ta direktiva se nanaša na pogoje za prebivanje državljanov tretjih držav, ki so žrtve trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja na ozemlju držav članic, in določa zlasti izdajo dovoljenja za prebivanje tistim, ki se ob koncu roka za premislek odločijo za sodelovanje v predkazenskem postopku in/ali sodnem postopku. Ta direktiva mora zato prispevati k učinkovitemu boju proti trgovini z ljudmi oziroma nezakonitemu priseljevanju ter hkrati zaščititi žrtve takšnih kaznivih dejanj.

38. Uredba št. 604/2013 pa spada na področje upravljanja migracijskih tokov. Je del skupnega evropskega azilnega sistema in temelji na postopku preučitve, ki je čisto upraven in katerega cilj je v skladu z merili iz te uredbe ugotoviti, katera država članica je odgovorna za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito in v katero se lahko preda prosilec ter v kateri bo, če je primerno, upravičen do dovoljenja za prebivanje kot upravičenec do mednarodne zaščite.

39. S položajem, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, se postavlja vprašanje uskladitve teh dveh postopkov. Njuna sočasna uporaba je namreč sama po sebi protislovna: medtem ko je namen Direktive 2004/81, da se državljanu tretje države, na katerega se nanaša, izda dovoljenje za začasno prebivanje na ozemlju države članice, v kateri je bil opredeljen kot žrtev trgovine z ljudmi in v kateri je podal prijavo, pa Uredba št. 604/2013 določa, da se ta oseba v strogih rokih premesti v drugo državo članico, če država članica, v kateri je, ni odgovorna za obravnavanje njene prošnje za mednarodno zaščito.

40. Za uskladitev navedenih postopkov je treba oblikovati uravnotežen pristop, pri katerem je treba upoštevati učinkovitost dublinskih postopkov in po mojem mnenju zlasti ranljivost prosilca zaradi njegovega statusa žrtve, ki ga ureja Direktiva 2004/81, ter njegovega statusa prosilca za mednarodno zaščito.

B. Obseg prepovedi izvršitve ukrepa za odstranitev med rokom za premislek, določenim v členu 6 Direktive 2004/81

1. Drugo vprašanje za predhodno odločanje o razlagi pojma „odredba o izgonu [odstranitvi]“, uporabljenega v členu 6(2) Direktive 2004/81.

41. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem Sodišče v bistvu sprašuje, ali pojem „odredba o izgonu [odstranitvi]“ iz člena 6(2) Direktive 2004/81 zajema ukrep, s katerim država članica na podlagi člena 26 Uredbe št. 604/2013 državljana tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, preda v drugo državo članico.

42. Povedano drugače, to sodišče želi izvedeti, ali ta pojem zajema vse ukrepe, s katerimi je državljan tretje države prisiljen zapustiti ozemlje države članice, kot je ukrep predaje drugi državi članici, ali pa pojem „izgon [odstranitev]“ zajema le ukrepe, s katerimi je državljan tretje države prisiljen zapustiti ozemlje Unije, tako da bi bila predaja, sprejeta na podlagi Uredbe št. 604/2013, izključena iz te opredelitve.

43. Člen 6(2) Direktive 2004/81 določa, da imajo „med rokom za premislek in med čakanjem na sklep pristojnih organov […] zadevni državljani tretjih držav dostop do oskrbe iz člena 7, odredbe o njihovem izgonu [odstranitvi] pa ni mogoče izvršiti“.

44. Besedilo člena 6(2) te direktive ne navaja geografskega območja uporabe pojma „izgon [odstranitev]“. Zakonodajalec Unije tega pojma prav tako ne opredeli v okviru te direktive. V členu 2(d) te direktive je navedeno le, da „ukrep za izvršitev odredbe o izgonu [odstranitvi]“ pomeni „vsak ukrep, ki ga sprejmejo države članice za izvršitev sklepa pristojnih organov o izreku izgona [odstranitve] državljana tretje države“.

45. Člen 6(2) Direktive 2004/81 se prav tako ne sklicuje na nacionalno pravo držav članic. Pojem „izgon [odstranitev]“ iz tega člena je torej treba razumeti kot avtonomen pojem prava Unije. Ker je ta pojem opredeljen že v členu 3(5) Direktive 2008/115/ES,[12] ki tako kot Direktiva 2004/81 spada na področje politike priseljevanja Unije, Sodišču predlagam, naj se sklicuje nanj.

46. V Direktivi 2008/115 je pojem „odstranitev“ v členu 3(5) te direktive opredeljen kot „izvršitev obveznosti vrnitve, in sicer *fizični prevoz iz države članice*“. Vrnitev je v členu 3(3) te direktive opredeljena tako, da pomeni „proces vračanja“ državljana tretje države v državo izvora, državo tranzita ali drugo tretjo državo. Glede na te opredelitve imata odločba o odstranitvi in odločba o vrnitvi, tudi če sta bili sprejeti v okviru enotnega postopka ali akta, drugačen obseg. Odstranitev je ukrep, s katerim je državljan tretje države prisiljen zapustiti ozemlje države članice, v kateri je, medtem ko je v okviru Direktive 2008/115 vrnitev proces, s katerim je ta državljan prisiljen oditi v tretjo državo, državo tranzita ali državo izvora, to je z ozemlja Unije. V skladu s členom 8(3) te direktive lahko tako države članice odredijo odstranitev zadevne osebe z upravnim ali sodnim aktom, ločenim od odločbe o vrnitvi, pred sprejetjem te odločbe ali po njem, ker vsak od teh aktov izpolnjuje formalne zahteve iz člena 12 te direktive in je predmet sodnega nadzora.[13]

[12] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL 2008, L 348, str. 98).

[13] Člen 13(1) Direktive 2008/115.

47. Sodišče je v sodbi z dne 30. septembra 2020, CPAS de Seraing [14], tako razlikovalo med odredbo o odstranitvi in odločbo o vrnitvi: „iz člena 3, točke od 3 do 5, Direktive 2008/115 izhaja, da je v odločbi o vrnitvi po definiciji državljanu tretje države, na katerega se nanaša, naložena ali sporočena obveznost, da se vrne v tretjo državo, *medtem ko* pojem ‚odstranitev' pomeni fizično premestitev tega državljana tretje države iz zadevne države članice". [15] Po mnenju Sodišča odločba, s katero je bila odrejena odstranitev, „sama po sebi nasprotuje temu, da se zadevnemu državljanu tretje države dovoli, da začasno ostane *na ozemlju te države članice*". [16]

48. Iz teh elementov besedila in sodne prakse izhaja, da je ukrep opredeljen kot „ukrep za odstranitev", če je zaradi njega državljan tretje države prisiljen zapustiti ozemlje države članice, v kateri je. Ker odločba o predaji, sprejeta na podlagi Uredbe št. 604/2013, določa obveznost zadevnega državljana tretje države, da gre v državo članico, ki je odgovorna za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito (država članica, na katero je zahteva naslovljena), izvršitev take odločbe sama po sebi pomeni odstranitev tega državljana z ozemlja države članice, v kateri je vložil prošnjo za mednarodno zaščito (država članica, ki daje zahtevo).

49. Glede na te preudarke Sodišču predlagam, naj razsodi, da je treba pojem „odredba o izgonu [odstranitvi]" iz člena 6(2) Direktive 2004/81 razlagati tako, da zajema ukrepe, s katerimi je državljan tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, zaradi izvršitve odločbe o predaji, sprejete na podlagi Uredbe št. 604/2013, prisiljen zapustiti ozemlje države članice, v kateri je.

2. Tretje vprašanje za predhodno odločanje o pravilih za izvršitev postopka predaje med rokom za premislek

50. Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem za predhodno odločanje Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6(2) Direktive 2004/81 razlagati tako, da nasprotuje temu, da je med rokom za premislek, določenim v členu 6(1), po eni strani mogoče sprejeti odločbo o predaji (točka (a)) in da je po drugi strani mogoče tako odločbo o predaji, sprejeto pred začetkom roka za premislek, izvršiti ali pripraviti njeno izvršitev (točka (b)).

51. Naj spomnim, da zakonodajalec Unije v skladu s členom 6(2) Direktive 2004/81 državi članici prepoveduje „izvršiti" odredbo o odstranitvi državljana tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, med rokom za premislek, ki mu je bil odobren na podlagi člena 6(1) te direktive.

52. Ob upoštevanju besedila člena 6 te direktive bom v nadaljevanju svojega sklepanja razlikoval med dvema položajema.

53. Prvi položaj je ta, ki ga je zakonodajalec Unije izrecno prepovedal, in sicer *izvršitev* ukrepa za odstranitev.

54. Drugi položaj je ta, v katerem bi lahko, ker v besedilu člena 6(2) Direktive 2004/81 ni navedeno drugače, država članica med tem rokom za premislek sprejela odločbo o predaji v zvezi z žrtvijo trgovine z ljudmi ali pripravljalne ukrepe za izvršitev te predaje, ne da bi se predaja zadevnega državljana tretje države dejansko izvršila.

[14] C-402/19, EU:C:2020:759.

[15] Točka 44 navedene sodbe, moj poudarek.

[16] Točka 45 navedene sodbe, moj poudarek.

a) Prepoved izvršitve odločbe o predaji med rokom za premislek

55. Glede na navedeno prepoved izvršitve ukrepa za odstranitev po mojem mnenju vključuje prepoved izvršitve odločbe o predaji v zvezi z žrtvijo trgovine z ljudmi med rokom za premislek, ki ji je bil odobren.

56. Kot bom predstavil v nadaljevanju, je ta razlaga potrebna glede na učinkovitost postopka izdaje dovoljenja za prebivanje, določenega z Direktivo 2004/81, pa tudi glede na cilje, ki jih želi doseči zakonodajalec Unije.

57. V skladu s členom 1 te direktive je njen namen opredeliti pogoje za izdajo dovoljenj za prebivanje z omejenim rokom veljavnosti državljanom tretjih držav, ki sodelujejo v boju proti nedovoljeni trgovini z ljudmi s sodelovanjem v predkazenskem ali sodnem postopku. [17]

58. V okviru tega je treba upoštevati, da se določbe navedene direktive v skladu z njenim členom 3(1) uporabljajo za „državljane tretjih držav, ki so ali so bili žrtve kršitev, povezanih z nedovoljeno trgovino z ljudmi“.

59. Status „žrtve“ je v členu 2(1)(a)(i) Direktive 2012/29 opredeljen tako, da pomeni „fizično osebo, ki je utrpela škodo, vključno s fizično, duševno ali čustveno škodo ali ekonomsko izgubo, ki jo je neposredno povzročilo kaznivo dejanje“. Status žrtve kaznivega dejanja je neodvisen od zakonitosti prebivanja žrtve ali njenega statusa v zvezi s prebivanjem na ozemlju zadevne države članice. [18]

60. Poleg tega je zakonodajalec Unije kaznivo dejanje trgovine z ljudmi opredelil v členu 2 Direktive 2011/36, [19] na katerega se sklicuje člen 2(c) Direktive 2004/81. [20]

61. Iz področja uporabe te direktive, kot je določeno v njenem členu 3(1) v povezavi z direktivama 2011/36 in 2012/29, izhaja, da je treba postopek za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, ki vključuje rok za premislek, začeti le, če pristojni nacionalni organi menijo, da je državljana tretje države mogoče opredeliti kot „žrtev trgovine z ljudmi“.

[17] Glej uvodni izjavi 8 in 9 Direktive 2004/81 ter uvodno izjavo 17 Direktive 2011/36.

[18] V nasprotju z mnenjem, ki ga je v svojih stališčih izrazila nizozemska vlada, se člen 6(2) Direktive 2004/81 nanaša tudi na državljane tretjih držav, ki so žrtve trgovine z ljudmi, ki zakonito prebivajo na ozemlju zadevne države članice, kot so prosilci za mednarodno zaščito. Glej člen 3(1) te direktive, katerega besedilo dokazuje, da se področje uporabe te direktive razširi na državljane tretjih držav, ki so zakonito vstopili ali prebivajo na ozemlju zadevne države članice. Glej tudi člen 1(1), drugi pododstavek, Direktive 2012/29, v skladu s katerim se „[p]ravice, določene s to direktivo, […] za žrtve uporabljajo nediskriminatorno, tudi kar zadeva njihov status bivanja“, uvodno izjavo 9 navedene direktive, v skladu s katero bi „[ž]rtve kaznivih dejanj […] bilo […] treba upoštevati kot take ter jih obravnavati spoštljivo, uvidevno in strokovno, brez vsakršne diskriminacije na kakršni koli podlagi, kot so […] status v zvezi s prebivanjem“; uvodno izjavo 10 iste direktive, v skladu s katero bi „[d]ržave članice […] morale z ustreznimi ukrepi poskrbeti, da pravice, ki jih zagotavlja [Direktiva 2012/29], ne bodo pogojene s prebivališčem žrtve na njihovem ozemlju ali z državljanstvom ali nacionalnostjo žrtve“, in uvodno izjavo 18 Direktive 2011/36.

[19] To so naslednja naklepna dejanja: novačenje, prevoz, premestitev, dajanje zatočišča ali sprejemanje oseb, vključno z izmenjavo ali prenosom nadzora nad temi osebami, z uporabo grožnje, sile ali drugih oblik prisile, ugrabitvijo, goljufijo, prevaro, zlorabo pooblastil ali ranljivosti ali dajanjem ali prejemanjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo, zaradi izkoriščanja. Izkoriščanje vključuje najmanj izkoriščanje prostitucije ali drugih oblik spolne zlorabe oseb, prisilno delo ali storitve, vključno s prosjačenjem, suženjstvom ali podobnimi praksami, služabništv, izkoriščanje kriminalnih dejavnosti ali odstranitev organov.

[20] Zakonodajalec Unije se sklicuje na člene od 1 do 3 Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ z dne 19. julija 2002 o boju proti trgovanju z ljudmi (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 52), ki ga je nadomestila Direktiva 2011/36.

62. Različne faze postopka izdaje dovoljenja za začasno prebivanje so zasnovane ob upoštevanju posebnega statusa žrtve, ki ga ima državljan tretje države, pa tudi teže zadevnega kaznivega dejanja. Vsaka od teh faz pomeni, da žrtev ostane na ozemlju zadevne države članice med rokom za premislek, ki ji je bil odobren, in da je zato izvršitev vseh ukrepov za predajo, sprejetih proti njej, odložena.

1) Dolžnost države članice, da zagotovi informacije

63. Različne faze postopka izdaje dovoljenja za začasno prebivanje so določene v poglavju II Direktive 2004/81.

64. Ta postopek se začne s posredovanjem informacij morebitni žrtvi trgovine z ljudmi v skladu s členom 5 te direktive. [21]

65. V skladu s tem členom imajo pristojni nacionalni organi obveznost obveščanja takoj, ko „*menijo*, da *lahko* državljan tretje države spada v obseg [te] direktive“. Z drugimi besedami, to dolžnost obveščanja imajo ti organi takoj, ko imajo utemeljene razloge za domnevo, da je oziroma je bil ta državljan žrtev trgovine z ljudmi, in torej pred kakršno koli kazensko klasifikacijo. [22]

66. V skladu z navedenim členom morajo ti organi zadevno osebo obvestiti „o možnostih, ki jih ta direktiva ponuja“. Z drugimi besedami, treba jo je obvestiti o možnosti, da poleg roka za premislek in obdobja za okrevanje izkoristi tudi ukrepe za pomoč in podporo iz člena 7 Direktive 2004/81 ter pod določenimi pogoji tudi dovoljenje za začasno prebivanje na ozemlju države članice v zameno za sodelovanje v skladu s členom 8 te direktive. [23] Kot je namreč razvidno iz uvodne izjave 9 navedene direktive, mora dovoljenje za prebivanje predstavljati „dovolj veliko spodbudo za sodelovanje [žrtev trgovine z ljudmi] s pristojnimi organi“.

67. Ta dolžnost zagotavljanja informacij bi ostala le „prazna lupina“, če bi zadevna država članica nazadnje morala predati žrtev med rokom za premislek, ki ji je bil odobren, medtem ko se je zavezala, da ji bo odobrila ne le ta rok, ampak tudi ukrepe za pomoč in podporo iz člena 7 Direktive 2004/81 ter pod določenimi pogoji dovoljenje za začasno prebivanje, če se žrtev strinja, da bo vložila pritožbo ali pričala zoper storilce kaznivega dejanja. Taka praksa ne bi bila združljiva z zahtevami, ki jih je zakonodajalec Unije določil v členu 1(1), drugi pododstavek, Direktive 2012/29, v skladu s katerim morajo pristojni nacionalni organi v zvezi z žrtvami kaznivih dejanj izkazati spoštovanje, uvidevnost in strokovnost. [24]

2) Rok za premislek

68. Rok za premislek se odobri pod pogoji iz člena 6 Direktive 2004/81. Čeprav zakonodajalec Unije ne opredeli trajanja ali začetka tega roka, s čimer je državam članicam prepuščena določitev teh pravil, pa je veliko bolj jasen glede namena navedenega roka za premislek. V odstavku 1 tega člena izrecno navaja, da mora ta rok žrtvi omogočiti, da okreva in se reši vpliva

[21] Glej tudi člen 11(6) Direktive 2011/36.

[22] Glej v zvezi s tem sodbo Conseil d'État (Francija) z dne 15. junija 2012 (št. 339209), v kateri to sodišče poudarja obveznost policije in žandarmerije, da obvestijo domnevne žrtve, in izpelje posledice neobvestitve.

[23] Glej tudi uvodno izjavo 11 Direktive 2004/81.

[24] Glej na primer člen R316–1 code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile (zakonik o vstopu in bivanju tujcev ter pravici do azila (Francija), v skladu s katerim so „[t]e informacije […] podane v jeziku, ki ga tujec razume, in pod pogoji zaupnosti, ki mu omogočajo zaupanje in zagotavljanje njegove zaščite“ (JORF z dne 15. septembra 2007, besedilo št. 17).

storilcev kršitev, tako da se lahko utemeljeno in ob upoštevanju tveganj, ki jim je izpostavljena, odloči, ali bo sodelovala s policijskimi organi, organi pregona in sodnimi organi ali ne.[25] Zakonodajalec Unije torej z uvedbo roka za premislek upošteva posebno ranljivost žrtve in zelo specifično naravo kaznivega dejanja, saj je bila ta žrtev, če presežemo zakonske znake kaznivega dejanja, „pogosto [zreducirana] na suženjstvo, ki sega izven fizičnega področja v moralni položaj“.[26]

69. V skladu z logiko tako vzpostavljenega sistema člen 6(2) Direktive 2004/81 zadevni državi članici nalaga, da po eni strani zadovolji bistvene in posebne potrebe žrtve tako, da ji med rokom za premislek odobri oskrbo iz člena 7 te direktive, in da se po drugi strani odpove izvršitvi kakršnega koli ukrepa za odstranitev v tem obdobju, pri čemer se zadevni osebi začasno dovoli ostati na ozemlju „med čakanjem na sklep pristojnih organov“.[27] Ti zahtevi sta povezani, saj ukrepov za pomoč in podporo ni mogoče odobriti državljanom tretjih držav, ki so zapustili nacionalno ozemlje.[28] Poleg jezikovne in pravne pomoči mora zadevna država članica žrtvi zagotoviti dostojanstvo in varnost, tako da poskrbi, da so izpolnjene njene posebne potrebe, vključno s psihološko ali psihoterapevtsko pomočjo in zagotovitvijo nujne zdravniške oskrbe.[29]

70. Zakonodajalec Unije želi s prepovedjo izvršitve kakršnega koli ukrepa za odstranitev med rokom za premislek in s tem, da zahteva začasno zadržanje žrtve na nacionalnem ozemlju, po eni strani utrditi pristop, ki omogoča varstvo pravic te žrtve trgovine z ljudmi, kar je cilj, določen v številnih mednarodnih besedilih,[30] in po drugi strani zagotoviti učinkovitost kazenskega pregona, pri čemer imajo policijski organi možnost, da žrtev ob njenem soglasju vključijo v preiskovalne ali sodne postopke, če je to potrebno.[31]

71. Nazadnje, po poteku tega roka za premislek ali prej, če pristojni organi menijo, da je državljan tretje države že pokazal jasen namen sodelovanja, mu lahko zadevna država članica v skladu s pogoji, določenimi v členu 8 Direktive 2004/81, kot žrtvi izda dovoljenje za prebivanje za vsaj šest mesecev za namene njenega sodelovanja v predkazenskem ali sodnem postopku.

72. Predaja te žrtve med rokom za premislek po mojem mnenju torej ne zagotavlja učinkovitosti pravic, ki jih ima ta žrtev trgovine z ljudmi na podlagi Direktive 2004/81, niti glede njenega okrevanja in varstva niti glede njenega sodelovanja v predkazenskem ali sodnem postopku.

25 Glej tudi uvodni izjavi 11 in 12 Direktive 2004/81 ter uvodno izjavo 18 Direktive 2011/36.

26 Glej intervencijo Bruna Lasserra pred Franco-British-Irish Judicial Cooperation Committee (francosko-britansko-irski odbor za pravosodno sodelovanje) z dne 21. julija 2019 z naslovom „Le traitement contentieux de la vulnérabilité dans les affaires d'esclavage et de traite humaine“ (Sodna obravnava ranljivosti v primerih suženjstva in trgovine z ljudmi), ki je na voljo na tem spletnem naslovu: https://www.conseil-etat.fr/publications-colloques/discours-et-interventions/le-traitement-contentieux-de-la-vulnerabilite-dans-les-affaires-d-esclavage-et-de-traite-humaine-discours-de-bruno-lasserre-vice-president-du. Glej tudi opredelitev kaznivega dejanja trgovine z ljudmi iz sodne prakse v sodbi ESČP z dne 7. oktobra 2021, Zoletić in drugi proti Azerbajdžanu, CE:ECHR:2021:1007JUD002011612, točka 155.

27 Člen 6(3) Direktive 2004/81 določa, da „[r]ok za premislek ne ustvarja pravice do bivanja po tej direktivi“.

28 Glej uvodno izjavo 18 Direktive 2011/36.

29 Naj pojasnim, da je iz uvodne izjave 18 Direktive 2011/36 razvidno, da bi morala biti oseba upravičena do teh ukrepov takoj, ko obstajajo utemeljeni sumi, da je ali je bila žrtev trgovine z ljudmi, in ne glede na to, ali želi pričati. V zvezi s tem glej člen 13(1) Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, ki je bila podpisana 16. maja 2005 v Varšavi in je začela veljati 1. februarja 2008 (CETS št. 197, v nadaljevanju: Konvencija o ukrepanju proti trgovini z ljudmi). Do tega ni več upravičena po zaključku postopka identifikacije ali po poteku roka za premislek, če se ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev za izdajo dovoljenja za prebivanje, če nima zakonitega prebivališča v tej državi članici ali če je zapustila ozemlje države.

30 Na primer Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu, podpisan 15. novembra 2000 v New Yorku (*Zbirka pogodb Združenih narodov*, zvezek 2237, str. 319), ter Konvencija o ukrepanju proti trgovini z ljudmi.

31 Glej v tem smislu Plouffe-Malette, K., *Protection des victimes de traite des êtres humains: approches internationales et européennes*, Bruylant, Bruselj, 2013.

73. Prvič, rok za premislek mora žrtvi omogočiti, da okreva, pristojnim nacionalnim organom pa, da ocenijo stopnjo ranljivosti, da bi ne le prilagodili oskrbo iz člena 7 te direktive, ampak tudi izvedli oceno tveganja pred izvršitvijo kakršnega koli ukrepa za odstranitev.[32] V okviru tega Komisija države članice poziva, naj posebno pozornost namenijo posebnemu položaju žrtev trgovine z ljudmi, ki niso državljani EU, ko so predane v državo prvega prihoda, pri čemer postanejo dostopne trgovcem z ljudmi in jim grozi, da bodo spet žrtve te trgovine.[33] Podobno Skupina strokovnjakov Sveta Evrope za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA) meni, da je ta ocena potrebna, da se prepreči vrnitev žrtve v državo, v kateri je prvič vložila prošnjo za mednarodno zaščito, vendar bi lahko bila tam znova žrtev trgovine z ljudmi. Vsako odločitev o predaji bi bilo zato treba oceniti za namene oskrbe glede na tveganje ponovne viktimizacije v državi članici, na katero je zahteva naslovljena.[34]

74. Zdi se mi, da izvršitev odločbe o predaji med rokom za premislek ogroža to dinamiko, najprej zato, ker bi vodila v to, da bi se žrtev oddaljila od oseb in specialističnih služb, pri katerih je lahko dobila podporo,[35] nato zato, ker bi prekinila oziroma začasno ustavila oskrbo, ki je žrtvi zagotovljena na podlagi člena 7 Direktive 2004/81, in nazadnje zato, ker bi lahko zahtevala pridržanje zadevne osebe.[36]

75. Res je, da mora v skladu s členoma 31 in 32 Uredbe št. 604/2013 država članica, ki izvede predajo prosilca za mednarodno zaščito, odgovorni državi članici sporočiti informacije in podatke, za katere meni, da so potrebni za varstvo njegovih pravic, in da lahko prvonavedena država sporoči tudi vse takojšnje ukrepe, ki jih je treba sprejeti, da se zagotovi ustrezna obravnava te osebe, vključno z vso takojšnjo zdravstveno oskrbo. Res je tudi, da bi v takem primeru ta prosilec za mednarodno zaščito lahko bil upravičen do posebnih določb, ki jih Direktiva 2012/29 določa za žrtve, ki prebivajo v državi članici, ki ni država članica, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje. V uvodni izjavi 51 te direktive je navedeno, da bi morala država članica, v kateri ima žrtev prebivališče, zagotoviti pomoč, podporo in zaščito, ki jo žrtev potrebuje za okrevanje.[37] Zakonodajalec Unije poleg tega zahteva, da ta država članica navedeni žrtvi zagotovi informacije o vseh posebnih ukrepih, postopkih ali ureditvah, „ki so na voljo“ za zaščito njenih interesov v državi članici, kjer pride do prvega stika s pristojnim organom, pri čemer je to, kako obsežne ali podrobne so informacije, odvisno od posebnih potreb in osebnih okoliščin žrtve ter vrste ali narave kaznivega dejanja.[38] Če žrtev ne more vložiti prijave v državi članici, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno, mora imeti možnost, da prijavo vloži pri pristojnih organih države članice prebivališča, pri čemer morajo ti organi poleg tega sprejeti ustrezne ukrepe v zvezi z organizacijo postopka in zlasti med žrtvinim dajanjem pisne izjave ali njenim zaslišanjem.[39]

[32] Glej v zvezi s tem smernice o pravici žrtev trgovine z ljudmi in oseb, za katere obstaja tveganje, da bodo žrtve trgovine z ljudmi, do mednarodne zaščite, ki jih je pripravila Skupina strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi (GRETA), iz junija 2020, ki so na voljo na tem spletnem naslovu: https://rm.coe.int/note-d-orientation-sur-les-droits-des-victimes-de-la-traite-et-des-per/16809ebf45.

[33] Glej v zvezi s tem Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) z dne 14. aprila 2021 (COM(2021) 171 final, str. 18).

[34] V skladu z uvodno izjavo 62 Direktive 2012/29 bi, „[d]a bi bile žrtve kaznivih dejanj deležne ustrezne pomoči, podpore in zaščite, […] morale javne službe delovati usklajeno in biti prisotne na vseh upravnih ravneh – na ravni Unije ter na nacionalni, regionalni in lokalni ravni“.

[35] V zvezi s pomembno vlogo specialističnih služb za podporo žrtvam hudih kaznivih dejanj v državi članici, v kateri niso državljani ali rezidenti, glej uvodno izjavo 38 Direktive 2012/29.

[36] Glej člen 28 Uredbe št. 604/2013.

[37] V uvodni izjavi 51 Direktive 2012/29 je navedeno, da „[č]e žrtev zapusti ozemlje države članice, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, navedena država članica ne bi smela biti več obvezana nuditi pomoč, podporo in zaščito, razen v primerih, ki so neposredno povezani z morebitnimi potekajočimi kazenskimi postopki v zvezi z zadevnim kaznivim dejanjem, kot so posebni zaščitni ukrepi med sodno obravnavo. Država članica, v kateri ima žrtev prebivališče, bi morala zagotoviti pomoč, podporo in zaščito, ki jo žrtev potrebuje za okrevanje.“

[38] Glej člen 4(1)(g) Direktive 2012/29.

[39] Glej člen 17 Direktive 2012/29.

76. Kljub očitni zanimivosti teh določb pa nisem prepričan, da zadostujejo za stalno in ciljno usmerjeno izpolnjevanje posebnih potreb žrtev trgovine z ljudmi.[40] Predaja v novo državo članico zlasti pomeni, da se žrtev umesti v novo strukturo za sprejem, ki nima nujno ali takoj na voljo zadostnih sredstev za izpolnitev njenih posebnih potreb. To pomeni tudi, da mora ta žrtev narediti nove korake z novimi organi. Ni dvoma, da lahko tak položaj in zlasti ponavljanje pričevanj povečata ranljivost žrtve.

77. Drugič, rok za premislek mora pristojnim nacionalnim organom omogočiti, da z žrtvijo vzpostavijo zaupanje, tako da žrtev zaradi možnosti začasnega dovoljenja za prebivanje sodeluje v predkazenskem in/ali sodnem postopku. Vendar dvomim, da je tak cilj mogoče doseči, če je zadevni državljan tretje države vzporedno s postopkom za izdajo dovoljenja za prebivanje obveščen o skorajšnji izvršitvi odločbe o predaji, sprejete zoper njega.

78. Tretjič, ta rok za premislek je bistven, da se pristojnim nacionalnim organom omogoči zbiranje zanesljivih dokazov o obstoju in naravi (npr. nacionalni ali mednarodni) kaznivega dejanja za namene uvedbe kazenskega pregona. V tem obdobju in – v skladu z besedilom člena 6(2) Direktive 2004/81 – „med čakanjem na sklep pristojnih organov“ bi lahko izvršitev predaje vplivala na učinkovitost predkazenskega postopka na način, ki bi bil v nasprotju z interesi žrtve in zadevnih držav članic.

79. V zvezi s tem je v uvodni izjavi 1 Direktive 2011/36 navedeno, da je „[t]rgovina z ljudmi […] hudo kaznivo dejanje, ki […] pomeni hudo kršitev temeljnih pravic in je izrecno prepovedano v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah“.[41] V uvodni izjavi 2 Direktive 2004/81 zakonodajalec opozarja na priporočila Evropskega sveta na zasedanju v Tampereju (Finska), naj se združijo prizadevanja pri odkrivanju in razbijanju kriminalnih združb, medtem ko se ščitijo pravice žrtev.

80. Te določbe se posebej odražajo v sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice.[42] Ta državam članicam nalaga pozitivne obveznosti, ki izhajajo iz člena 4 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin[43] ter se uporabljajo od trenutka, ko so pristojni nacionalni organi seznanjeni z okoliščinami, na podlagi katerih obstaja utemeljen sum, da je posameznik žrtev trgovine z ljudmi. Države podpisnice konvencije imajo nato postopkovno obveznost, da raziščejo primere morebitne trgovine z ljudmi, pri čemer mora biti preiskava učinkovita, organi pa morajo sprejeti razumne ukrepe, ki so jim na voljo, da pridobijo dokaze in pojasnijo okoliščine zadeve.

81. V teh okoliščinah je lahko izredno pomembno pričanje žrtve, zlasti v okviru začetka predkazenskega ali sodnega postopka. Naj spomnim, da trgovina z ljudmi ne vključuje nujno mednarodnega elementa, saj lahko obstaja na izključno nacionalni ravni. V skladu s členom 10(1) Direktive 2011/36 imajo države članice načeloma krajevno pristojnost nad kaznivimi dejanji, ki so bila storjena na njihovem ozemlju ali so jih storili njihovi državljani.[44] V takem primeru bi

[40] Kot je v svojih stališčih navedla nizozemska vlada, se Uredba št. 604/2013 ne sklicuje na Direktivo 2004/81. V tej uredbi je položaj prosilcev za mednarodno zaščito, ki so žrtve trgovine z ljudmi, omenjen le v okviru ocenjevanja največje koristi otroka v členu 6(3)(c) te uredbe.

[41] Zakonodajalec Unije poleg tega v tej uvodni izjavi navaja, da je „[p]reprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej […] prednostna naloga Unije in držav članic“, v uvodni izjavi 7 te direktive pa navaja, da so glavni cilji te direktive odločnejše preprečevanje in pregon kaznivih dejanj ter varstvo pravic žrtev, saj zakonodajalec Unije državam članicam nalaga, naj se borijo proti vsem oblikam trgovine z ljudmi s sprejetjem najučinkovitejših ukrepov za boj proti njim.

[42] Glej zlasti sodbo ESČP z dne 25. junija 2020, S.M. proti Hrvaški, CE:ECHR:2020:0625JUD006056114, točka 306.

[43] Podpisana v Rimu 4. novembra 1950.

[44] Vendar lahko države članice uveljavijo nadaljnjo pristojnost pod pogoji iz člena 10(2) Direktive 2011/36.

premestitev zadevnega državljana tretje države v drugo državo članico, še preden bi izrazil pripravljenost, da sodeluje v predkazenskem postopku, povzročila odstranitev z ozemlja države članice, pristojne za pregon storilcev kaznivega dejanja zoper žrtev kaznivega dejanja, medtem ko bi, nasprotno, morala biti ta žrtev na tem ozemlju navzoča, tako da bi ji bila v potrebnem obsegu zagotovljena zaščita njenih interesov in vključenost v predkazenski postopek v teku.

82. Res je, da želi zakonodajalec Unije, če bi bilo kaznivo dejanje mednarodno, spodbujati usklajevanje preiskav in kazenskega pregona s spodbujanjem tesnega sodelovanja med organi kazenskega pregona držav članic, tako da predaja žrtve ne more pomeniti velike ovire za pregon storilcev kaznivega dejanja.[45] Vendar menim, da ti mehanizmi morda niso ustrezni v zelo zgodnji fazi med rokom za premislek, ki je bil odobren žrtvi. Uporabljajo se pozneje, ko organi kazenskega pregona začnejo preiskavo ali pregon zoper storilce kaznivega dejanja.

83. Vsi ti elementi govorijo v prid temu, da država članica od trenutka, ko meni, da državljan tretje države spada na področje uporabe Direktive 2004/81, ker ga je opredelila kot žrtev trgovine z ljudmi ali ker meni, da obstaja utemeljen sum, da je žrtev tega kaznivega dejanja, ne more izvršiti nobene odločbe o predaji v zvezi s to osebo med rokom za premislek, ki je bil tej osebi odobren na podlagi člena 6(2) te direktive.

84. Kot je priporočil Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice: „Med tem rokom se žrtve in potencialne žrtve ne smejo premakniti z ozemlja države pogodbenice“.[46]

85. Glede na vse te preudarke Sodišču predlagam, naj razsodi, da je treba člen 6(2) Direktive 2004/81 razlagati tako, da nasprotuje temu, da država članica med rokom za premislek iz člena 6(1) te direktive izvrši odločbo o predaji v zvezi z državljanom tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, v državo članico, odgovorno za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito na podlagi Uredbe št. 604/2013.

b) Manevrski prostor, ki ga ima država članica pri sprejetju odločbe o predaji ali pripravljalnih ukrepov za njeno izvršitev med rokom za razmislek

86. Kar zadeva možnost države članice, da sprejme odločbo o predaji ali pripravljalne ukrepe za izvršitev te predaje med rokom za premislek, je sklepanje drugačno. Besedilo člena 6(2) Direktive 2004/81 namreč prepoveduje le izvršitev ukrepa za odstranitev. Glede na razlago, ki jo predlagam za ta pojem, bi bila prepovedana le izvršitev odločbe o predaji, pri čemer bi imela država članica nato manevrski prostor za sprejetje take odločbe ali za sprejetje pripravljalnih ukrepov za navedeno predajo. Vendar ti ukrepi ne glede na svobodo, ki jo ima ta država članica, ne smejo omajati polnega učinka člena 6 te direktive.

87. V zvezi s tem pa je treba opozoriti na dvoje.

88. Na prvem mestu naj spomnim, da mora rok za premislek pristojnim nacionalnim organom omogočiti, da z žrtvijo trgovine z ljudmi vzpostavijo zaupanje in jo spodbudijo k sodelovanju v predkazenskem postopku, tako da ji ponudijo možnost začasnega dovoljenja za prebivanje na

[45] Glej uvodno izjavo 5 Direktive 2011/36. V zvezi s tem se sklicujem na okrepljeno sodelovanje z Europolom in Eurojustom, vzpostavitev skupnih preiskovalnih enot in izvajanje Okvirnega sklepa Sveta 2009/948/PNZ z dne 30. novembra 2009 o preprečevanju in reševanju sporov o izvajanju pristojnosti v kazenskih postopkih (UL 2009, L 328, str. 42).

[46] Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, komentar k „Principes et directives concernant les droits de l'homme et la traite des êtres humains: recommandations“, točka 8.6, str. 153, na voljo na tem spletnem naslovu: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/Commentary_Human_Trafficking_fr.pdf.

ozemlju. Poleg tega mora država članica v tem obdobju žrtvi zagotoviti ukrepe pomoči in zaščite, ki so potrebni zaradi njene ranljivosti. Vendar menim, da bi bili ti cilji lahko ogroženi, če bi bila ta žrtev hkrati obveščena o sprejetju pripravljalnih ukrepov za izvršitev odločbe o predaji, zlasti če bi ti ukrepi vključevali pridržanje žrtve zaradi njene predaje.

89. Na drugem mestu, po sprejetju odločbe o predaji ali kakršnega koli drugega pripravljalnega ukrepa za njeno izvedbo menim, da morajo pristojni nacionalni organi nujno sprejemati kompromise glede na stroge roke, v katerih morajo ukrepati v skladu z Uredbo št. 604/2013. Naj spomnim, da imajo zelo omejen manevrski prostor glede rokov, v katerih lahko take ukrepe sprejmejo, sicer se odgovornost za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito prenese na državo članico, ki daje zahtevo. Tako ima država članica, ki daje zahtevo, v skladu s členom 21(1) te uredbe na voljo največ *tri mesece od datuma, ko je bila vložena prošnja za mednarodno zaščito*, da vloži zahtevo za sprejem. Če je ta zahteva sprejeta, ima v skladu s členom 29(1) navedene uredbe na voljo rok *šestih mesecev, da izvede predajo*. V položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, tega roka ni mogoče podaljšati.[47] Ti roki so zavezujoči.

90. Izvedljivost in po potrebi pravila glede uskladitve postopka izdaje dovoljenja za začasno prebivanje ter postopka predaje so torej odvisna od več spremenljivk in zlasti od rokov, ki se uporabljajo za vsakega od teh postopkov (naj spomnim, da je rok za premislek določen v skladu z nacionalnim pravom), ter od namer in ravnanja žrtve med tem rokom za premislek ali po njem.

91. Tako bi lahko v primeru iz člena 6(4) Direktive 2004/81, v katerem bi zadevni državljan tretje države med rokom za premislek dejavno, prostovoljno in na lastno pobudo obnovil stik s storilci kršitev, upravni organ v skladu s tem členom zoper njega sprejel odločbo o predaji, hkrati ko policijski organi in organi pregona prekinejo ta rok za premislek ali takoj po tem.

92. Po drugi strani pa je v nasprotnem primeru, v katerem bi žrtev že v zgodnji fazi pokazala, da namerava sodelovati v predkazenskem postopku, izvedljivost take predaje odvisna od izdaje dovoljenja za začasno prebivanje tej žrtvi. Če bi bila žrtev upravičena do tega dovoljenja, take predaje ne bi bilo mogoče izvršiti v rokih, določenih v Uredbi št. 604/2013. V skladu s členom 8(3) Direktive 2004/81 dovoljenje za prebivanje velja vsaj šest mesecev, po preteku tega obdobja pa je odgovorna država članica oproščena obveznosti sprejema prosilca, če predaja ni bila opravljena.[48]

93. Nazadnje naj spomnim, da bi zadevna država članica še vedno lahko izkoristila možnost, ki ji jo daje diskrecijska klavzula iz člena 17(1) Uredbe št. 604/2013. Za izvajanje te klavzule ne velja noben poseben pogoj in vsaka država članica mora načeloma določiti okoliščine, v katerih želi to možnost uporabiti, ter se strinjati, da bo sama obravnavala prošnjo za mednarodno zaščito, za katero na podlagi meril, opredeljenih s to uredbo, ni odgovorna.[49]

94. Samoumevno je, da takšno usklajevanje postopkov zahteva tesno sodelovanje med nacionalnimi organi, pristojnimi za postopek izdaje dovoljenja za začasno prebivanje, in organi, odgovornimi za dublinske postopke.

[47] V skladu s členom 29(2) Uredbe št. 604/2013 se navedeni rok lahko podaljša na največ eno leto, če predaja ni bila mogoča, ker je zadevna oseba v zaporu, ali na največ osemnajst mesecev, če zadevna oseba pobegne.

[48] Glej člen 29(2) Uredbe št. 604/2013.

[49] Glej sodbo z dne 23. januarja 2019, M. A. in drugi (C-661/17, EU:C:2019:53, točki 59 in 60 ter navedena sodna praksa).

95. Glede na vse te preudarke Sodišču predlagam, naj razsodi, da je treba člen 6(2) Direktive 2004/81 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se med rokom za premislek iz člena 6(1) te direktive sprejme odločba o predaji ali pripravi njena izvršitev, če ti ukrepi ne ogrozijo polnega učinka roka za premislek.

C. Prvo vprašanje za predhodno odločanje glede izračuna roka za premislek

96. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6(1) Direktive 2004/81, če ne obstaja nacionalni ukrep za prenos, razlagati tako, da rok za premislek, ki ga določa, začne samodejno teči od trenutka, ko državljan tretje države pristojne nacionalne organe obvesti, da je žrtev trgovine z ljudmi (točka (a)), in se samodejno konča po tem, ko ta državljan poda prijavo o trgovini z ljudmi ali te organe obvesti, da se ji odpoveduje (točka (b)).

97. Zdi se, da se stranke v okviru svojih stališč ne strinjajo glede pravil za prenos člena 6(1) Direktive 2004/81 v nizozemski pravni red,[50] predložitveno sodišče pa meni, da ta določba ni bila prenesena v nacionalno pravo, in jo želi neposredno uporabiti. Zato se predlog glede razlage nanaša na pravila za izračun roka za premislek in zlasti dneva, ko se ta rok začne (*dies a quo*), ter dneva, ko se ta rok konča (*dies ad quem*).

1. Dies a quo ***roka za premislek***

98. Predložitveno sodišče s prvim podvprašanjem Sodišče sprašuje, ali lahko rok za premislek začne teči od trenutka, ko zadevni državljan tretje države pristojne nacionalne organe obvesti, da je žrtev trgovine z ljudmi.

99. Ugotavljam, da Direktiva 2004/81 ne določa začetka roka za premislek niti ne določa trajanja tega roka. Čeprav je Komisija v svojem predlogu predvidela 30-dnevni rok za premislek, ki sledi trajanju roka iz člena 13(1) Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi,[51] je zakonodajalec Unije te ukrepe vseeno prepustil presoji vsake države članice.[52]

[50] Kot je razvidno iz predstavitve nacionalnega pravnega okvira, Kraljevina Nizozemska trajanja in začetka roka za premislek ni določila v zakonu o tujcih, ampak le v okrožnici o tujcih.

[51] Odbor ministrov Sveta Evrope je 3. maja 2005 sprejel Konvencijo o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, ki je začela veljati 1. februarja 2008. Člen 13(1) te konvencije določa: „Pogodbenica v notranjem pravu zagotovi vsaj 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da je oseba žrtev. Tako obdobje naj traja dovolj dolgo, da si oseba opomore in se znebi vpliva trgovcev z ljudmi in/ali na podlagi seznanjenosti sprejme odločitev, da bo sodelovala s pristojnimi organi. V tem obdobju ni mogoče izvršiti odločbe za izgon [odstranitev]. Ta določba ne vpliva na dejavnosti, ki jih opravljajo pooblaščeni organi v vseh fazah ustreznih notranjih postopkov, zlasti pri preiskavi in pregonu kaznivih dejanj. V tem obdobju pogodbenice takim osebam dovolijo, da prebivajo na njihovem območju.“ Glej tudi obrazložitveno poročilo h Konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, točka 177, na voljo na tem spletnem naslovu: https://rm.coe.int/16800d388d.

[52] Skupina strokovnjakov za ukrepanje proti trgovini z ljudmi, ustanovljena s Sklepom Komisije 2003/209/ES o ustanovitvi svetovalne skupine pod nazivom Strokovna skupina za boj proti trgovanju z ljudmi z dne 25. marca 2003 (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 135), v mnenju z dne 16. aprila 2004 priporoča rok najmanj treh mesecev. V Franciji je v členu R316–1 code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile (zakonik o vstopu in bivanju tujcev ter pravici do azila) (JORF z dne 15. septembra 2007, besedilo št. 17) ta rok določen na 30 dni.

100. V obravnavani zadevi predložitveno sodišče Sodišče sprašuje, ali lahko začetek roka za premislek nastopi v trenutku, ko državljan tretje države pristojne nacionalne organe *obvesti*, da je žrtev trgovine z ljudmi.[53] Glede na besedilo vprašanja menim, da se ta položaj razlikuje od položaja, v katerem državljan tretje države poda prijavo ali priča zoper osebo, ki ji očita sodelovanje v tej trgovini.[54]

101. Če pa bi rok za premislek začel teči od trenutka, ko je zadevni državljan tretje države pristojnim nacionalnim organom zgolj sporočil, da je žrtev trgovine z ljudmi, ne da bi ti organi imeli navedbe glede obstoja ali narave kaznivega dejanja, bi bilo tako pravilo po mojem mnenju nezdružljivo z osebnim področjem uporabe Direktive 2004/81. Naj namreč spomnim, da je treba postopek za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, ki vključuje rok za premislek, začeti le, če so ti organi tega državljana tretje države opredelili kot žrtev trgovine z ljudmi ali če na podlagi vseh informacij in vseh upoštevnih okoliščin zadeve obstaja utemeljen sum, da je žrtev tega kaznivega dejanja.

102. Glede na te elemente menim, da lahko v primeru, ko državljan tretje države pristojne nacionalne organe obvesti, da je žrtev trgovine z ljudmi, rok za premislek začne teči od trenutka, ko ti organi presodijo, da na podlagi vseh informacij, ki jih imajo na voljo, obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da ta državljan spada na področje uporabe Direktive 2004/81, in ga zato v skladu s svojimi obveznostmi iz člena 5 te direktive obvestijo o možnostih, ki jih ponuja ta direktiva.

2. Dies ad quem ***roka za premislek***

103. Predložitveno sodišče z drugim podvprašanjem Sodišče sprašuje, ali se lahko rok za premislek iz člena 6(1) Direktive 2004/81 samodejno konča, potem ko državljan tretje države poda prijavo o trgovini z ljudmi ali potem ko pristojne organe obvesti, da se odpoveduje taki prijavi (točka (b)).

104. V nasprotju z začetkom roka za premislek, ki je prepuščen presoji vsake države članice, zakonodajalec Unije v skladu s členom 6(1), drugi pododstavek, Direktive 2004/81 v členu 6(4) te direktive določa primere, v katerih lahko država članica ta rok kadar koli prekine. Tako je, prvič, v okoliščinah, v katerih je bilo ugotovljeno, da je zadevni državljan tretje države „dejavno, prostovoljno in na lastno pobudo“ obnovil stik s storilci kršitev, in drugič, v okoliščinah, v katerih obstajajo razlogi, povezani z javnim redom in varovanjem nacionalne varnosti.

105. Okoliščine, v katerih lahko država članica samodejno prekine rok za premislek, ki je bil v skladu s členom 6(1) Direktive 2004/81 odobren državljanu tretje države, so torej omejene na posebno resne položaje, v katerih se lahko država članica glede na naravo povezav med zadevno osebo in storilci kršitev ter zaradi nevarnosti, ki jo ta oseba lahko pomeni za njene interese, odloči, da ne bo nadaljevala postopka izdaje dovoljenja za začasno prebivanje.

[53] Glede na besedilo, ki ga je uporabilo predložitveno sodišče, ta položaj razlikujem od položaja, v katerem bi državljan tretje države prijavil to kaznivo dejanje s podajo prijave pri pristojnih organih.

[54] Poleg tega se mi zdi, da se ta položaj razlikuje tudi od položaja iz okrožnice o tujcih. Iz določb te okrožnice namreč izhaja, da policija ali poveljnik žandarmerije domnevni žrtvi čim prej ponudi rok za premislek ob „vsakršnem znaku, da gre za trgovino z ljudmi“, in/ali na posredovanje inšpektorata za socialne zadeve in zaposlovanje.

106. Ker člen 6(4) te direktive omejuje upravičenost do roka za premislek, ki se prizna državljanu tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, menim, da ga je treba razlagati ozko. Ugotavljam, da nobene od okoliščin, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, ni mogoče povezati s katerim od primerov, ki jih je zakonodajalec Unije navedel v tem členu. Zato menim, da nobena od teh okoliščin državi članici ne omogoča, da ta rok za premislek samodejno prekine.

107. Zato glede na te preudarke Sodišču predlagam, naj razsodi, da v okoliščinah, v katerih rok za premislek iz člena 6(1) Direktive 2004/81 še ni potekel, država članica tega roka ne more samodejno prekiniti, razen v primerih, ki so izrecno navedeni v členu 6(4) te direktive.

108. Rad bi dodal še naslednji pripombi.

109. Prvič, kar zadeva okoliščine, na katere se sklicuje predložitveno sodišče in v katerih zadevni državljan tretje države vloži prijavo zoper storilce kršitve, je res, da taka pobuda kaže na jasno pripravljenost žrtve za sodelovanje. V zvezi s tem bi se lahko štelo, da je imel rok za premislek polni učinek. Vendar glede na člen 8 Direktive 2004/81 ugotavljam, da taka okoliščina ne zadostuje nujno za izdajo dovoljenja za prebivanje. V skladu s členom 8(1) in (2) te direktive se to dovoljenje za prebivanje lahko izda le, če je zadevna oseba po eni strani pokazala jasen namen sodelovanja in tudi prekinila vse stike z osumljenci za kršitev ter če po drugi strani pristojni nacionalni organi menijo, da je primerno podaljšati prebivanje zadevne osebe na nacionalnem ozemlju za namene preiskovanja ali sodnega postopka. V skladu s členom 8(1) navedene direktive se ta presoja opravi „[p]o poteku roka za premislek ali pred tem, če pristojni organi menijo, da je zadevni državljan tretje države že [pokazal jasen namen sodelovanja]“.

110. Vendar nič ne kaže na to, da bi lahko država članica samodejno prekinila rok za premislek, če žrtev pokaže namen za sodelovanje. Zato nisem prepričan, da samo vložitev prijave zoper storilce kršitve zadostuje za prekinitev tega roka za premislek, ki mora v skladu s členom 6(1) Direktive 2004/81 žrtvi omogočiti, da okreva in se reši vpliva storilcev kršitev. [55]

111. Drugič, glede nasprotnih okoliščin, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, v katerih državljan tretje države pred iztekom roka za premislek sporoči, da ne želi podati prijave zoper osumljence za kršitev, bi se lahko dejansko štelo, da je zadevna oseba sprejela odločitev o svojem sodelovanju in da je zato rok za premislek učinkoval. Menim, da takšno pravilo ne bi zagotovilo zaščite žrtev trgovine z ljudmi, če ga ne bi spremljali posebni previdnostni ukrepi. Država članica bi morala namreč v skladu s členom 6(1) Direktive 2004/81 zagotoviti, da je bila ta odločitev sprejeta „utemeljeno“ ter da izhaja iz svobode volje in obveščenosti zadevnega državljana tretje države, in ne iz dejanj ustrahovanja ali maščevanja, ki bi jim lahko bil znova podvržen. Naj namreč spomnim, da je za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi poleg izkoriščanja žrtve značilen ekonomski in psihološki vpliv storilca kršitve na žrtev z uporabo fizičnega in psihološkega nasilja. Za zagotovitev polnega učinka roka za premislek je torej nujno zagotoviti, da se ta rok ne skrajša neupravičeno, tako da žrtev ne bi imela časa, da bi okrevala in se rešila vpliva storilcev kršitev. [56]

[55] Glej tudi uvodni izjavi 11 in 12 Direktive 2004/81 ter uvodno izjavo 18 Direktive 2011/36.

[56] Glej tudi uvodni izjavi 11 in 12 Direktive 2004/81 ter uvodno izjavo 18 Direktive 2011/36.

V. Predlog

112. Glede na vse zgornje preudarke Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska), odgovori:

1. Pojem „odredba o izgonu [odstranitvi]“ iz člena 6(2) Direktive Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi, je treba razlagati tako, da zajema ukrepe, s katerimi je državljan tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, zaradi izvršitve odločbe o predaji, sprejete na podlagi Uredbe (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, prisiljen zapustiti ozemlje države članice, v kateri je.

2. Člen 6(2) Direktive 2004/81 je treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da država članica med rokom za premislek iz člena 6(1) te direktive izvrši odločbo o predaji v zvezi z državljanom tretje države, ki je žrtev trgovine z ljudmi, v državo članico, odgovorno za obravnavanje njegove prošnje za mednarodno zaščito na podlagi Uredbe št. 604/2013.

   Taka določba pa ne nasprotuje temu, da ta država članica med tem rokom sprejme odločbo o predaji ali pripravljalni ukrep za njeno izvršitev, če ti ukrepi ne odvzamejo polnega učinka roku za premislek.

3. Člen 6(1) Direktive 2004/81 je treba razlagati tako, da lahko v primeru, ko državljan tretje države pristojne nacionalne organe obvesti, da je žrtev trgovine z ljudmi, rok za premislek začne teči od trenutka, ko ti organi presodijo, da na podlagi vseh informacij, ki jih imajo na voljo, obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da ta državljan spada na področje uporabe te direktive, in ga zato v skladu s svojimi obveznostmi iz člena 5 te direktive obvestijo o možnostih, ki jih ponuja ta direktiva.

4. V okoliščinah, v katerih rok za premislek iz člena 6(1) Direktive 2004/81 še ni potekel, država članica tega roka ne more samodejno prekiniti, razen v primerih, ki so izrecno navedeni v členu 6(4) te direktive.